

(6138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

A LA TERTULIA

EN JOAN. — Santa nit tinguin.

EL CHOR. — Són uns bons homes, els nostres obrers, al cap-de-vall.

EL POBLE

No t'esveris, lector, que no és *El Poble Català*, ni el poble qui fa vaga i es revolta. No; és el poble quasi de pessebre, el poble amb horts i pous i una *frabiqueta*; el poble que s'estima i és pintoresc.

Això de l'ésser pintoresc és la seva primera bona condició, després ne té mantes. S'aixeca sobre un turó, lo qual li permet que tots els seus carrers i carrerons siguin pendents i, si ho voleu més clar, torrenteres.

Està situat a una honesta distancia del carril, lo qual li permet tenir riera i fruit de les delícies de la tartana an els que hi van.

Als vols del poble hi han, a més dels nomenats horts, vinyes, camps i boscos. També hi han masies; tot això poblat per camperols, goços, gallines, gats (mesquers i domèstics) i tot un reguitzell de bestioles de Déu, començant per les sargantanes i acabant per als bous de càn Fret-te, de les banyes dels quals penso fer-me'n uns calçadors.

Però, anem al poble. Com ja s'ha dit, an ell s'hi arriba per una riera i assegut en una tartana; al saltar de tant agradable veïcol te trobes en una placeta on hi hà el cafè de Dalt, un adroguer, un sabater, l'estanc-barberia, el recader i set o vuit coses més, entre elles una carniceria, que porta a l'esbarjo totes les mosques i tots els cans del poble.

En la mateixa placeta s'hi troba el tartaner l'administració de correus, que hi porten els forasters a l'estiu i als del poble que volen anar a ciutat en totes les èpoques de l'any.

Molt bé; en deixant aquest *zoco*, se pot baixar o pujar en dues o tres direccions. Quan se baixa, un se despenja i arriba a la Casa de la Vila; quan se puja, la pitrada és per revenyar a un matxo, i s'arriba a la casa del Senyor. Després, quan ve la tornada, les coses van al revés i un turista esdevé en paus.

El poble té tres cafès: el de Dalt, que serveix al senyorió; el de Baix, verament de la «Comparativa» per a ús dels proletaris, i el «Casino de San Luis Gonzaga», freqüentat per gent amb llana i carlistes de mal pèl. Per tot vènen cigalons.

L'església quasi no ho és; està mig per acabar. Encara no té vidreres, ni chor, ni caraça. En canvi, hi han les cadires a tres cèntims la sentada i un escolà per a cobrar-los.

En els diumenges, cap allí quan són les deu, hi fan missa extraordinària, a la Casa del Senyor.

En aquell moment se posa d'evidència la profunda religiositat dels pobles i els vilatans.

Els escolans juguen a la ratlleta; els enamorats s'entreguen a la grimègia, i els vells parlen dels graus que té'l vi de càn Nofre i de les cargues que n'hi hà a ca'l Quim. Dintre, a missa, no més hi hà que'l rector, esmorçant a la sagristia; el vicari, celebrant el sant sacrifici; en Pepet de càn Cirera, qui passa çafata amb mal resultat, i tres o quatre beates, les quals porten unes cerilles més llargues que una solitaria i més cargolades que un reneç de carreter.

Al poble també hi han figueres, finestres gòtiques, un ball popular nomenat «La Andanga», una Casa de la Vila amb escoles *adyacentes*, botigues on se vén de tot, desde xicres a espartenyas, un cafeter, espiritista i un fuster que's fum del món. Després hi hà l'homè dels boscos i sobre hi han les torres.

Doncs parlem-ne, de les torres.

Ne coneixem una, gòtica, construïda amb ciment armat, que fa la llesca a tot lo monumental que pugui tenir Nuremberg o ses germanes. Ne sabem una altra de pur estil Renaixement, la qual té ocupada la meitat del seu espai per un solemniat saló que arriba de dalt a baix de l'edifici i n'ocupa les dues terceres parts.

Sabem també d'una torre modernista que feu exclamar al cèlebre poeta micer Carner, referint-se a l'arquitecte:

«Su genio en el Arte asoma
y el mismo lo demostró,
fué el primero que pintó
fachadas color de poma».

El passeig es a la carretera, sota'ls plàtans que'l podaix dels agricultors no ha fet encara la corretgeta. Naturalment que sempre som a

entrada de fosc. Hi van dues noies forasteres, amb el monyó a la moda, acompanyades de la seva mamà corresponent, que coixeja, car no hi hà mamà que no s'hagi girat el peu als pocs dies de transitar pel poble. Hi và també el metge jove, amb sabates blanques, acompanyat del mestre que, per fer veure que no té calor, va vestit d'hivern.

Les forasteres parlen a cau d'orella i miren de reüll al metge i la mamà s'ha assegut en un guarda-rodes i parla de conifar nesples amb una hortallana que arrabaça naps vora la mateixa cuneta de la carretera. Algunes fadrines del poble han eixit també a pendre la fresca per a veure com van vestides les noies de ciutat. Riuen, car no poden capir la llargaria de les cotilles, que endevinen sota les teles clares, fines, de les ciutadanes.

Poc a poc s'estableix intimitat entre'ls pas-setjants.

Se forma un grupu pintoresc, que sol desfer una tartana que cada dia và a l'estació, desde una vila pròxima.

El carreter crida «liiep!», i passa fuetejant l'euga.

El metge convé que'l tartaner es un animal; les senyorettes de ciutat li donen la raó; la mamà, amb la pols, estornuda i la dona que arrabaça naps diu: «Jesús». I les noies del poble espliquen que fa set anys, en aquell mateix lloc, el mateix tartaner, va xafar-hi una criatura. Tots resten encantats, els uns dels altres, per la conversa que acaben de tenir.

Es fosc i fa una mica d'humitat, i entren junts al poble.

«Bona nit», «bona nit». A cada pas de porta la salutació se repeteix. Toquen a vespres i troben al rector, qui, amb el casquet a la mà, resa. De les finestres en surten claretats esmortides i fortors de sofregits. Ensopegen amb un goç que jau. Grinyola ell i el mestre, i es despedeixen tots fins a demà.

Després hi han les escoles abans citades. Quan els galifardeus i mocetes surten d'elles se peciguen d'una manera desafortada; elles ploren i arriben a casa sospesant-se les quèfes que han sigut estiregaçades; ells, abans d'arribar, van a fer cops de roc al roset, al noble crit de «Caga-sucs de Barcelona», contestat pel no menys guerrer de «Caga-terroços de Sant-Prim».

Hi han moltes coses més, al poble. Lo que no hi hà es espai en el diari.

Mandar, lector.

M. REI

El jutge municipal

L'anomenen de pau, però devé de guerra. Sol ésser el més *llest* del poble i el que més manaments comet contra la llei. Les seves sentències són un model de rectitud vers un fi particular. Així fa servir la Temis rural com a arcavota dels seus interessos, dels seus odis i de les seves venjances polítiques i familiars. Es terrassa i no treballa la terra; deixa diners a un tant per cent escandalós, dona consells de franc sobre qüestions judicials no més pel gust d'encendre discordies; abans d'un *judici de faltes* ja sab a qui carregará les costes; en els de conciliació, desconcilia; en els *desaocs* sempre dona la raó an el masover, si pledeja de pobre. Si pledeja de ric, allavors, alguna volta, fa que guanyi el propietari, si res més no; per a que'l convidi a una cacera. Ell falla, el secretari aplica l'aranzel, i l'agutzil porta les sentències amb tres dies de retràs per a evitar apel·lacions a la superioritat. L'agutzil és el més honorat de tots, car fa les coses amb relativa ignòcencia.

El jutge de pau es un advocat de secà, abans del càrrec, durant el càrrec i després del càrrec. Es mofa dels advocats de vila, els quals, per a mantenir la senyora i llurs capells —objecte de totes les ironies del Salomó pagès— han d'aconsellar absurditats jurídiques, allargar les actuacions i baldar als clients. Ell, el jutge nat, no cobra un cèntim al donar un parer, això que l'ajusta al codi i a la seva conciencia; lo que hi hà es que, sovint, la seva conciencia apunta a la butxaca del seu enemic. Aquests generosos concellers solen mirar un poc despectivament als curials de ciutat i fins

al Tribunal Suprem. No entenen el perquè per a justificar una mala sentència s'esmersen tants *considerandos* i *resultandos*.

El jutge de pau, quan se proposa ésser injust, và dretament a l'injusticia. Si la víctima no sab firmar, allavors s'estalvia de fer-li cap notificació. Les fan a dos testimonis, un cunyat de l'agutzil i un cosí del secretari, que les firmen totes en la mateixa taula del jutjat municipal.

Així, un pobre home que acut a un citament, demandat per aqueixos arrendataris de censals que la saben tant llarga, se troba un dia en que se li han venut l'horta a l'encant, sense que ell ne sàpiga mitja paraula.

El jutge de pau té valiment. Es amic del diputat, del cacic i del rector.

Fa el *solo* cada tarde amb l'apotecari, el menescal i el metge. Dona un vol per l'hisenda, cap al tard, procurant que la fosca no l'arregui mai gaire lluny de casa. Es una precaució no del tot desprovista de fonament, car en el poble sempre hi han envejosos dels qui prosperen. Que li diguin lladre en un lloc públic, quant més públic millor, no se li en dona res. Sempre trobarà alguna persona agràida que justificarà l'ofensa, i allavors, malament, per l'altre.

Un jutge municipal sol abonar-se al càrrec. N'hi hà que ho són desde la major edat fins que'ls mata la feridura.

El banquer de ciutat, a qui el jutge compra les *laminas* d'*Interior*, s'encarrega de gestionar la reelecció.

A casa del jutge, per poc en despoblat que estigui, hi trobareu armes en tots els recons, i, a més de les armes, una placa del Sagrat Cor de Jesús, sobre la porta. Fa dir el rosari a la família i als moços i criades, mentres ell rumia la manera *legal* d'apropiar-se un troç de sembradura del veí.

A la nit s'aixeca a mirar per un espitlleró que dona sobre la porta forana. Quan veu que tot està en quietut s'hi orina.

Cria dos goços cuillers i un de ramada, per a que lladrin a les nits, i els fa estar magres, perquè la gent no digui que li sobra pa per a donar a les besties.

Té una euga bretona, amb la qual và a mercat. Lliga l'euga a la porta de l'hostal i així els pagesos ja saben que'l jutge es a dins per a qualsevol negoci urgent que li desitgin consultar. Damunt d'aquesta euga-calmosa i fiada, mentres và i ve del poble a la vila, hi resol els més intrincats problemes jurídics. Si ella pogués parlar diria, segurament, que no es sempre'l camí dreturer el més breu i expedit, i que anant a poc a poc se guanya temps. Per això l'euga està satisfeta d'ésser qui es, com el seu mateix amo.

I, lo que són les coses, tots dos s'exposen als mateixos perills. Molts enemics del jutge de pau punxarien amb tant gust el ventre de l'euga com el ventre de l'amo. Ja es sabut que no totes les venjances són directes.

Per sí o per no, ni l'amo ni la bestia's troben en part del món els diumenges, al fer-se nit, que es l'hora que'l vinet d'hostal desperta el coratge als venjadors.

Aqueixes precaucions que sol pendre són l'única tara que enterboleix la vida del jutge rural.

Malgrat tot, ell se la passa bé.

Es gurmant i fa arrossades amb la gent de la curia, cada vegada que pel seu ministeri intervé en algún plet de quantia.

Si và a pagès, per alguna diligència civil, lo primer que proposa als procuradors dels contrincants es escursar la feina i fer matar algún pollastre. Aprés ell ja's basqueja per a que ho pagui el que porta la raó, car així no escarmenta als temeraris ni als cercadors de plets, que són, en definitiva, els que li proporcionen aqueixes grates expansions.

El jutge municipal no sol deixar cap rastre comprometedor dels seus innombrables torts. Si per cas l'ennmallen en alguna qüestió espino-sa, qui en surt encartat és el secretari.

El jutge municipal és el més familiar del món; paga el beure i truca l'esquena dels minyons, i atenta amb una prudent insistència a l'honestesa de les minyones; però, quan se proposa fer-se respectar, és implacable. Porta sempre la vareta d'autoritat a l'infern del gec, per si ha d'intervenir en alguna batuça, o fer treure un carro de la plaça, o algún pobre foraster del poble.

Quan cal anar a rebre un personatge, el jutge de pau se vesteix de negre i es posa coll planxat, i s'expressa en termes apresos al «Butlletí Oficial».

Generalment, en política, és carlí o conservador; els dos partits més respectuosos amb les autoritats, que és lo que abans que res li convé pel seu propi descans.

No obstant, tranzigeix amb els altres governs monàrquics, i els acata i els ajuda en diades electorals, car desitja l'ordre i tenir la guardia civil a la seva disposició.

A vegades, el jutge municipal és també cabo de somatens. Allavors, el tipu varia un poc. De totes maneres, estiguen segurs que'ls lladres robaràn lo que tinguin que robar, els veïns viuràn entre engrinyes, i, per la festa major, en l'envelat dels rics, hi haurà bona orquesta, i en el dels pobres alguns joves que aniràn a raure a la presó.

Ja hem dit que'l jutge de pau sol morir de feridura, excepcionalment d'un cop de pal i més excepcionalment a presiri.

ROBERT MESTALL

L'ESPANTALL

A nit l'havia sorprès a Orpl, i, com que tenia precisió d'ésser a Vilanoyeta abans de les dotze, empenqué la via, camps a través, orientant-se amb la claror d'Igualada, que al nord est enroga un bon clap de boirina.

La nit era fosca, però els seus ulls, avesats a les negrors de la nit, distingien amb prou claretat els xaragalls, les torrenteres i els abims, per a no tenir ensopegades i caigudes perilloses.

Deixant constantment a mà esquerra la boira lluminosa d'Igualada, anava avançant, deixant Collbas a mà dreta, travessant l'ubaga de càn Bernades i cercant la falda del Puig de la Guardia.

Tot just havia atravesat el Noia, tingué un esglai de mort. Davant seu, amenaçant, se li presentà una ombra esfereidora, agitant convulsivament els braços. Ell reculà, esmaperdut, els ulls closos, tremolant. Els seus peus ensopegaren amb una argelaga i caigué d'espatlles a terra, esperant l'abraçada ferotge d'aquell monstre.

Passaren uns minuts. Refet un xic del seu espant, obrí els ulls; la fresca i la serenor de la nit acabà de tranquil·litzar-lo; però, a l'aixecar-se, l'esglaià novament la visió d'aquell monstre. Permanesqué quiet, i fins s'atreví a mirar-lo ficsament. Veient que no's movia, avançà cautelosament per entre unes mates de roldó, fins a col·locar-se a una vintena de passes d'aquella aparició terrorífica. L'examen que feu no'l tranquil·litzà gaire. Li semblà que aquell monstre duia una mena de tricorni i empunyava un fusell; no podia distingir la fesomia i li estranyà que no's mogués del lloc.

Restà parat uns quants minuts encara. No sabia què fer; si fugir o dirigir-se resoltament a l'aparició. Carregant-se de valor, optà per lo segon, i avançà, decidit, vuit o deu passos. El monstre no's mogué. Una ratxada d'aire feu volejar sa folgada capa, donant un sobressalt al temerari noctàmbul. Avançà coratjosament quatre passes més i aleshores esclafí una rialla.

L'horrenda aparició consistia en dos pals en creu, un berretot vell de general, desferra d'alguna guardarroquia, penjat a la punta del vertical, una capa vella sobre'l pal travesser i una escombra lligada a l'extrem del mateix pal.

Bé mereixia aquella rialla, un espantall que sols pot fer la por als ignorants i als aucells.

JEPH DE JESUS

El diputat "material"

ESTIMATS amics de LA CAMPANA:

Què demaneu de mi per al número d'aquesta setmana? Un article sobre'l diputat rural?—Bé, bé. Vosaltres voldríeu tractar en broma, precisament, a la figura més representativa de la política espanyola: a l'àrbitre típic de la situació.

A mi no m'importa la naturalesa del seu origen; no vull saber si aqueix home és factura del cacic, ni si ho és del govern de torn; no

vull saber si és l'etern dispensador de carreteres, en comptes d'ésser l'element dinàmic del poder del poble, l'impulsor de l'ideal polític.

Lo que sé és que tota la maquinària actual del país reposa damunt aqueix petit home...

***

Repareu: és l'endemà d'unes eleccions generals. Els diaris vénen plens d'escrutinis. Entre aquesta mar de noms, quants n'hi hà que suren com a factors amb valor propi, o bé com a representacions d'una modalitat viva i autèntica en el voler del poble? Descomptem la representació subversiva de tres o quatre grans ciutats; descomptem la representació nacionalista de Catalunya; descomptem, si voleu, els escassos representants de la reacció ultra-catòlica. — Veieu com aqueixa minoria, única forma d'una voluntat nacional, romàn ofegada per l'ona dels representants rurals i provincians, vera imatge d'aquest país entregat a l'albir dels indòctes.

A vegades, pensant en aquell plany antic contra'l centralisme, se m'ocorre una viva protesta. No! Espanya no és un país *centralista*. El mal d'Espanya està precisament en no ésser-ho. En comptes de governar el cervell, governen les extremitats. Estem entregats a la tirania analfabeta de la *provincia*. El partit és una societat anònima per a la concessió de carreteres, i la professió del governant és la d'un conceller d'aqueixa administració. El diputat que de veres ho siga, s'aixeca una tarde en el Congrés; clama impulsat per la seva personal mania d'idealisme, remou poderosament les dormides conciències, fa ressonar per uns instants les velles recordances tribunicies... I què? El vot múltiple i gregari del diputat *qui no ho és*, o del diputat *de lo que no és*, apagarà reglamentàriament aquella claror momentània.

Espanya, vista en conjunt, és la lluita ideal entre una dotzena d'homes amb vot personal, i un *sol home*, un sol home típic amb vot plural, repetit indefinidament: el Diputat, el diputat simbòlic, atent a les més petites insinuacions governamentals, atent an els interessos de la professió privada, per a la qual el càrrec públic és l'anunci, el reclam, la bandereta.

Hi hà aquí un cas més de l'etern principi d'Elies Reclus: «*Les ovelles acaben sempre per menjar-se ellip*». — Espanya, després de les centúries negres del seu catolicisme històric, és encara una terra pastoral; i els llops, les espècies superiors, els exemplars d'excel·lència, són encara massa pocs; i fins n'hi hà que's resignen a funcionar com a goços domèstics, de guarda, al servei dels pastors, ensuamant a la porta de les cabanes l'aparició de no sé quin intrús...

Hi hà, doncs, un sens fi de diputats de la *materia* nacional per cada un que representi l'*esperit* nacional. Vivim a un país de desequilibri; i l'adipositat episcopal sofoca la lleugeresa alada del pensament, el vol de la *papellona*...

Sí, estimats amics. El diputat rural és un sobirà; posseeix l'única sobirania atribuïda a les Corts per la Constitució. Entre l'enfilall de sales dels ministeris té les seves funcions de *zàngano*, com allà diuen, i estableix entre'l seu districte i la cort l'entrellat infinit de les recomanacions: ara per a la subvenció, ara per a la projectada línia, ara pel pont. — Oh, degeneració del *pontífex* romà, fabricant de ponts també!

Però arriba un dia el diputat an el llunyà districte, i té la seva hora d'apoteosi.

Un arc de triomf li ostentarà en lletres de fullatge un terrorós «*Viva nuestro diputado!*». Assistirà a un *Tedeum* entonat pel rector, en símbol escaient d'armonia entre'ls *dos poders*. La Casa de la Vila li oferirà un vi d'honor, on ell dirà una volta més aquelles consoladores paraules: «*La prosperidad de este rincón de nuestra España nos promete días felices para la grandeza de la patria*». Una pedra eternitzarà el seu nom a la boca d'un carrer: «*Calle de Gómez Pérez*». — I a la nit, en la tertulieta de casino, deixarà caure, entre reticències, la promesa de que algún dia podrà ésser útil *desde més amunt* an els *destinos* de la seva provincia, a la felicitat de la *patria chica*...

***

Amics meus: la superioritat de Catalunya estarà aquí: en la progressiva substitució dels diputadets pels diputats. I els bons amics que han portat ja a la Cambra popular *espanyola* una

Diu l'arcalde: Mentres jo tingui la vara, els consums els pagaràn els forasters, els terrenos pujaràn... i potser alguna noia farà sort.

representació d'ànima, i no de còs, han estat, verament, els precursors i els embaixadors no ja d'una nova Catalunya, sinó d'una nova Espanya.

GABRIEL ALOMAR

EL "CORO"

Les cançons d'en Clavé i els números de *Marina* constitueixen, sens dubte, dos elements integrals del nostre poble. I se comprèn. Si és cert que la música domestica les feres, què no ha de fer amb el jovent apassionat i d'idees pures i avençades?

L'idea de fer *coro* va concebir-la el cafeter de Dalt. Ell sabia que, amb l'excusa d'ensajar les peces, tots els joves que tenien l'orgull de la bona veu, anirien a esmolar el cul de les calces a les cadires del seu establiment, i que, de tant en tant, hi cauria algun *cigaló* per a endolcir les gargamelles de tenorets i barítors.

El *coro* no tenia encara consistència ferma, ni havia donat senyals de vida en cap acte oficial; però feia prou soroll per a deixar-se sentir i fins per a torbar la pau de la gent de sagristia. Sobre tot quan cantava pels carrers allò de:

A l'arma, a l'arma, fills del poble...

I pels carrers s'hi esgargamellava, el jovent cantador, cada nit, quan el cafeter tancava les portes, en vista de que s'havia acabat la demanadica de *cigalons*.

Llavors, el nucli de cantaires sortia del café, guaitava al cel, i si hi veia estrelles, entonava unes estrofes de *La Verbena*:

*¡Noche magnífica!
¡Noche sin par!
Bella es la vispera
del buen San Juan.*

I pel camí anava deixant als més dormilegues, cada un a casa seva; car molts d'ells s'havien de llevar dematí per a anar a treballar, i ja ho diu l'immortal mestre, al començament de *La Maquinista*:

*La campana al treball crida.
Al taller!... A treballar!...*

Però altres no opinaven igual; no hi creien amb allò de que'ls *timbres* més honoroses fossin els *timbres* del treball, ni de que fos el *pa de la família la suor del nostre afany*. Els més eixalabrats seguien carrer avall, cantant *Els Xiquets*:

A la plaça!...

*Formen la colla
joves com cal...*

I a l'ésser a la plaça, aquell «carro de les cançons» se situava sota la finestra de la majordona, i allí hi caragolava totes les àries i tots els chors de *Marina*, acabant amb les enjogaçades coples de reglament:

*Niña que a la mar
se va a lavar los pies
ha de tener cuidado
que no la pique un pez,
que no la pique un pez.*

Tot això, intercalat i amenitzat amb trocets de *Les flors de Maig* i d'*Els Pescadors*, que era lo que cantaven més malament, perquè aquells remalets *Ara!.. Ara!.. Ara!!!..* i aquells *Issa! Issa!..* no anaven mai prou ajustats; amb fragments de *La Brema* i del *¡Gloria a España!*, fins que començava a clarejar, i aleshores feien la despedida, entonant la poètica arrencada de *De bon matí*:

*L'alba somriu,
canta lo gall...*

o bé allò altre de *Pel Juny*:

*Jovent!...
L'alba ja apunta!...*

Però ara, ja fa temps, tant les cançons d'en Clavé com els números de *Marina*, han anat bastant de recó, an el nostre poble.

Ja no's canten quasi mai, i, quan se canten, no's canten amb aquella fè i aquell entusiasme dels passats temps.

És tota una historia. Una historia, per cert, molt senzilla.

Un dia, al poble, hi va pujar la Meller...

FRA NOI

D. Pere Durand i Altet

MÉDICO - CIRUJANO

Aquesta placa està clavada en una porta d'una casa d'un carrer que sembla un cul de sac i se'n diu de *San Domingo*.

En el carrer no hi han cases més que en una banda. A l'altra hi han pous i jardins.

La casa del senyor metge és quasi un palau, comparada amb lo que donen de sí les altres finques.

Davant d'ella, a més del pou, del jardí i del safreig, hi ha una quadra. Dintre la quadra, de tant en tant, hi ha una euga.

És una bestia vella. No envellida, no, vella. Encara té ben grassos i grossos els seus quatre quartos, i la seva mirada és forsa alegre. Però és vella. Se li coneix en els pèls blancs que esmortueixen l'esclatant roig que llufa de jove en el pelatge. Té el cap monstruosament gros, i amb bigoti i barba. Té les potes amples com una oca, la cua com un plomero vell i els pèls llargs com una andalusa.

Sobre tot té una estranya simpatia, que no sabem si l'ha encomanada ella an el metge o vice-versa.

El senyor metge, com és natural, també la té, la seva simpatia, per vell, per bondadós,

raonador i sel'lecte en el parlar; per aquell vestir polit, per aquell capell fort d'ales petites, incommovible com closca de tortuga, i per aquell para-sol verd i color de lanquins, que ve a ésser per a l'Esculapi vilatà lo que un sanabre per a un senyor de la milícia.

En Pere Durand, *médico cirujano*, gasta jaqué d'alpaca a l'estiu i abric mallorquí a l'hivern. En tot temps, ermilla blanca i *leontina*.

Té una bella manera d'expressar-se. Quan està davant d'un malalt, fa un somris; després diu:

—Veiam el pots. Me permetrà col·locar-li aquest aparell termomètric sota l'axila?... Una mica infartat; però res, res... Formularem una poció que dosificarà el llicenciat. Ficsi's en lo que evaquí.

Quan ell marxa, en el sí de les famílies que no tenen l'ànima amargada, llueix un petit llumet d'esperança i consol.

Don Pere munta a cavall de l'euga i corre a una altra casa, i a una altra, i a una altra.

Quan visita forasters de Barcelona parla més fi encara.

Després va a la tertulia de cal sabater. A la reunió del pegot se llegeixen els diaris; a l'estiu, les noies i els xavals fan banderetes per a guarnir els carrers on hi haurà *sortija*; a l'hivern fan bastons, i a la tardor se tracta de caceres.

Don Pere té allí una mena de consulta gratuita. Si vénen ordres terminants de la Junta de Sanitat, allí vacuna.

Té una altra habilitat, el senyor Durand, jugar molt bé al *tresillo*. Al començar l'any, fica diners en un calaix. Al finar-lo, passa balanç. Si l'espasa, la «mala» i el basto han pintat bé, la noia—bella xicota, a fè,—té una pell nova, treta dels altres jogadors, i sa muller—una senyora tota reverenda—un present, que enguany és un portamonedes d'argent, i a l'altre una mantellina de blonda.

Don Pere no creu en l'homeopatia. Què diria l'apotecari?

MOTTA

L'arcalde

Aquí el teniu!... Magre, nano, garrell, rosegat pel sol; si no va de quatre grapes com de dret li correspon, es perquè Déu és bon home i quan està molt d'humor, se complau en fè amb els micos gracioses combinacions.

Don *Cuanitu*, cacic màxim de tots aquests encontorns, una vegada va emprendre'l i va dir-li:—Garrell, vols ser l'arcalde d'aquest poble?

—Sí. — Però amb la condició de que, quan tinguis la vara, tant si't sembla dret com tort, faràs tot lo que jo't mani.

—L'obeiré com un goç.

—Llestos, doncs: quedem entesos.—

L'endemà hi hagué eleccions i el Garrell s'endugué l'acta, sense havè obtingut més vots que'l séu... i els descents catorze que un dependent del «senyor» havia ficat a l'urna ja abans de la votació.

Des d'aquella fetxa, l'home regeix el poble amb l'aplom del que sab que té guardades les espatlles i que pot fer tants disbarats com vulgui, mentres, quan ve l'ocasió, serveixi bé a don *Cuanitu*, passant per damunt de tot.

A n'ell no li aneu amb *cuentos*. Les lleis? La Constitució? Els reglaments?... Ximplerfes!... Això podrà usar-se molt en les ciutats populoses, però, en un poblet ronyós com aquest, la llei més clara, la millor Constitució és una vara de freixa ben llarga i amb forses grops.

I ho fa com ho diu, el cafre. Se tracta de regà els horts? L'aigua es tota pels pagesos de la seva devoció. S'han de repartir les quotes

de Consums? El feix més gros va a parar sobre'ls contraris. Hi ha unes baralles? El «mort» se carrega a l'altra banda. Hi ha un *momio* un xic sustanciós? Se'l queda algú de la colla. Ve alguna consignació per camins o carreteres? S'inverteix tota en el troç que més li convé a l'arcalde o no s'inverteix i's fón.

El poble, està clar, murmura i troba que això és molt fort i no s'explica que hi hagi gent de tant poca aprensió. Però el batlle no s'hi enfunda i, fet un petit Trepoff, segueix amb ses *fehories* i dient als que té a prop: —No està content don *Cuanitu*? Doncs, ja està content tothom.

C. GUMÁ

El temple de la Ciencia

E la casa se'n diu, millor, s'en diria, si la mai prou ponderada mare *Naturalesa* no hagués esborrat el vergonyós lletrero on tutors infames hi feren pintar l'horrible marca de propietat:

Orfes del doctor Salvat.

Plorant pluges abundoses sobre la tomba de dit doctor, l'abans nomenada *Naturalesa* conseguí esborrar les lletres de mangra, acusadores de l'orfandat d'aquella parella d'infants.

Quan ja no'n restà quasi gens de l'antipàtica pintura, la botiga, posada a les mans del practificant, prengué el nom de temple de la Ciencia.

—El practificant, a més de savi en botànica i química i expert en fórmules, sabia un niu d'economia domestica. Primer comptà'ls diners del calaix, tota una setmana, a la correguda; després se feu compte ben complert dels gastos de la casa, i, finalment, se ficà en la manera d'augmentar els primers i disminuir els segons.

Ai!, la qüestió previa de l'augment era difícil; res tant difícil com el sumar, si no és el multiplicar, i prova que, quan Déu volgué provar-ho, ho tingué de fer a copia de miracles.

Quedem en que lo difícil és l'augment. Però la necessitat és la mare de l'enginy. I el nostre practificant digué:

—Va meva. Al matí esperarem a la divina providencia en figures d'encarregats, pares o parents de malalts, per a que vinguin en nombrosos estol a omplenar el calaix abundantment. A n'aquests se'ls cobrarà a un preu arreglat.

Però, ai!, si no vénen...

Aleshores, els de la tarde, tindran que pagar-ho tot. I si a la tarde tampoc vénen, desgraciat del que's presenti entre dos llustres.

I, tal dit, tal fet.

El dia en que la recaudació ha sigut lo suficient, ja pots anar-hi amb tota confiança a comprar potingues, al temple de la Ciencia. L'amo és capaç de vendre't antipirina a deu cèntims el catxet. Però, si han sortit males, *guan!* Quan surten males, se desenrotllen diàlegs com el següent:

—Trenta cèntims de llevors de carbaça.

—Si és servida.

—Tingui.

—Perdoni, però són sis pessetes.

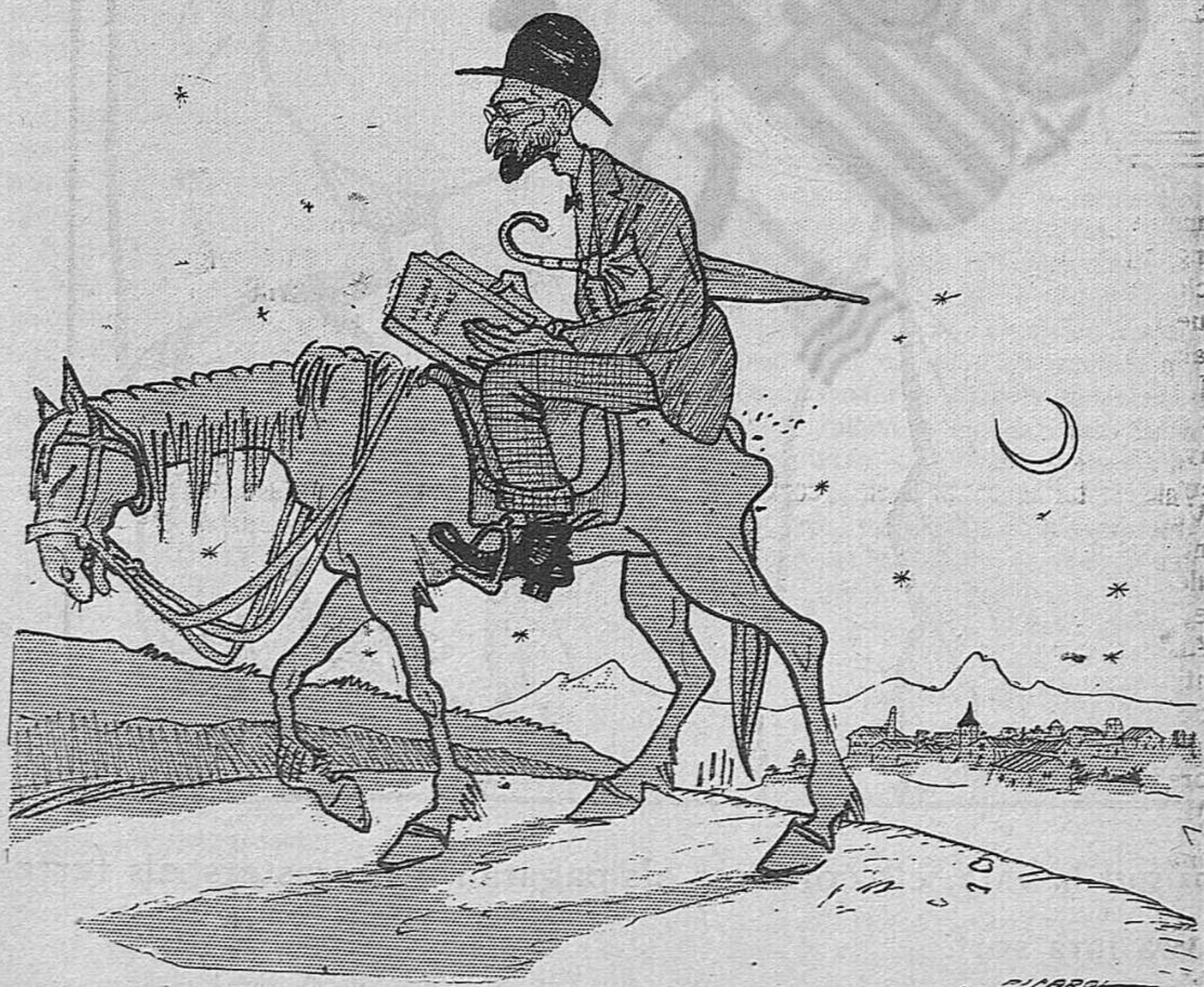
—I ara? Li he dit trenta cèntims.

—Senyora, són les sis de la tarde; no més ne tinc set, i, amb les seves sis, me'n faran tretze. El primer que vingui me'n farà dos i després tot ho regala.

—Vostè me'n fa mitja! I ara? Que és boig?

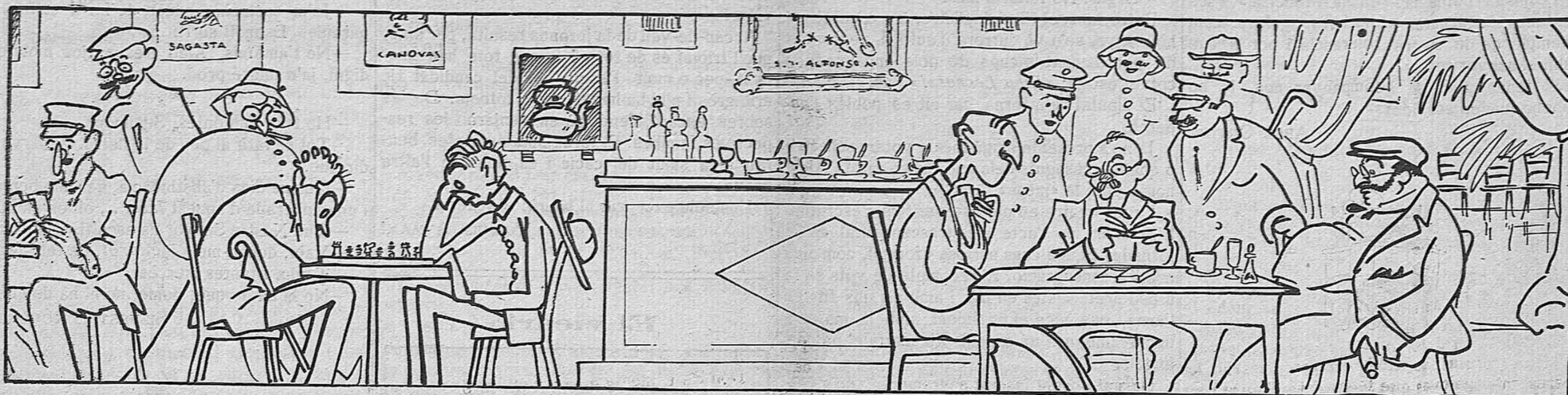
—Senyora! Respecti el temple de la Ciencia, no falti al representant de Galenus i Hipòcrates, aquí presents en efígie. *Pagandu*, i poques cançons.

La dòna paga, astorada, al sentir aitals no-menots.

El repartidor de salut

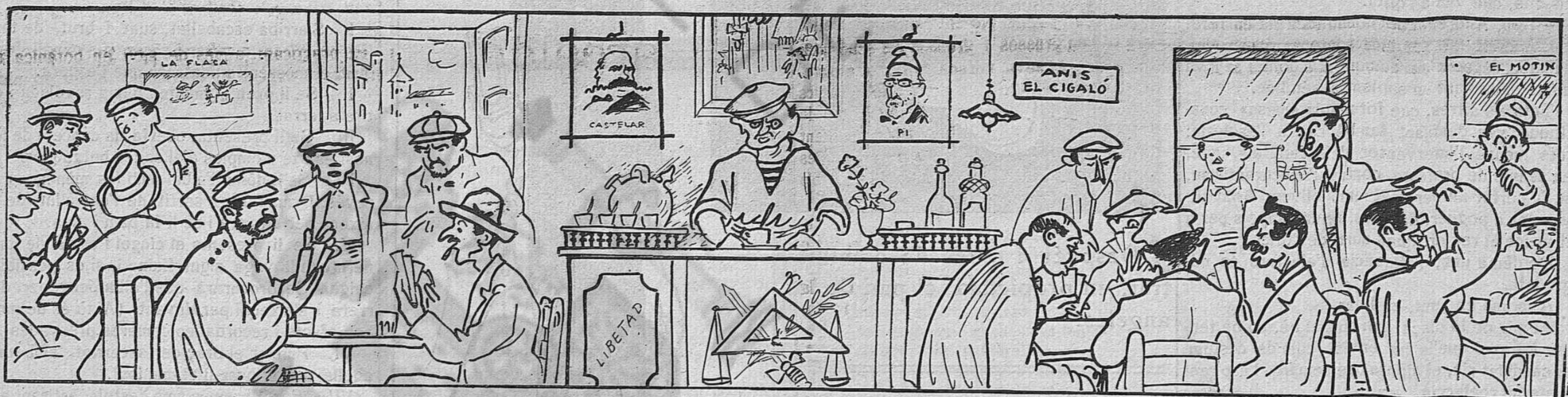
Visca la manilla lliure!

Com se diverteixen al cafè de Dalt

Com se diverteixen a la "Joventut Catòlica"

Com se diverteixen al cafè de Baix

L'apotecari se'n va a fer tertulia amb els forners que pasten al davant, i escolta plàcidament, bo i cargolant-hi un cigarret, com un boig vellet, avi d'una família forastera, s'esbrava, davant de la seva porta, cantant:

Apotecari brut,
panxa de granota,
quan no té diners
fa mala carota.

LENI

El mestre liberal

AVANT d'una collada de companys de Barcelona, aimants de la cultura, que havien pujat al poble per a celebrar-hi un míting a favor de l'educació, el mestre liberal que, per trobar-se entre amics estimats, aquell dia estava més d'humor que de costum, després d'ensenyar-los l'escola i el material d'ensenyança, va fer les següents declaracions:

«Tinc trenta anys, en fa sis que soc al poble, i, amb aquests sis anys, m'he envellit més —ho podeu ben creure — que amb els vintiquatre viscuts abans de venir-hi.

Quin poble, companys!
No és que la gent sigui dolenta, això no. La gent és bona. Molt bona i santa. La generalitat no més pensa en anar a missa, criar porc, i estrenar un vestit cada any per la festa major.

Els xicots i els pares tampoc són més dolents ni més bons que'ls xicots i els pares dels altres pobles.

Els meus enemics més encarniats, amb els quals tinc de sostenir continuament dures batalles, són l'ignorància i la rutina, explotades hàbilment pel rector i els seus parcials.

El senyor rector!... És un tipu admirable! Gras, roig de cara i lluent com si li untessin la carnadura amb petroli, es permet el luxe terrenal de criar sota-barba per tot dia i majordona per totes les nits.

Jo, per això, no'l recrimino. Al revés d'ell, que m'ha bescantat, calumniat i excomunicat més de set-centes vegades per lo que dic, lo que faig i lo que penso.

Ja el dia de la meua arribada, al veure'm tant magre i tant rebegut, que més que un

home de carn i òssos semblava una espina de xanguet, va donar-me una mirada de commiseració, com volguent dir: — Ai, pobret!... an aquest, si Déu ho vol, ens el menjarem cru, qualsevol dia de dejuni.

I, per ara, el que dejuna soc jo; però an ell i als seus companys aquesta espina se'ls ha entremessat al coll, i no se la treuran tant fàcilment com se creien.

Vaig instal·lar-me al poble, comptant amb l'entusiasme dels meus vinticinc anys, dues taules velles i coixes, i un feix de llibres nous que, per ésser nous, de moment ningú'ls llegia.

Amb aquests elements, no demanant cap centim a ningú, ni poguent donar-ne cap, perquè estic lliure de quintes, de rendes i de subvencions, desseguida vaig captar-me l'amistat dels pobres i concitar l'odi dels rics.

Més endavant, quan varen començar a venir nois i a córrer la vèu de que'ls donava concells i bona ensenyança, el meu rival va predicar que, als que anessin a doctrina tots els diumenges a la tarda, els donaria, per Nadal, una brusa nova.

Quan jo, apretant la propaganda, vaig regalar llibrets instructius i recreatius a la canalla, ell va rifar parells de mitjons i tapa-boques.

Tapa-boques!... Ell prou el cercava per tots els basars de l'influència i de l'intriga, però per a la meua, de boca, no va trobar-ne cap.

Encara no l'ha trobat avui!
Aquí, el mestre, va fer una pausa, va aixugar-se la suor que banyava son rostra de Sant Crist, i continuà:

«Treballant pacientment, sense ofendre a ningú, no fent cas de les befes dels meus enemics, responent al seus atacs amb noblesa, posant a contribució tot el meu saber, la meua voluntat i el meu amor propi, vaig arribar a tenir certa bel·ligerància en el poble.

D'allavors ensà, cadascú, des del seu camp respectiu, els que's vesteixen pel cap, i jo, que'm vesteixo com puc, ens disputem els deieptes com els coloms els colomistes.

Quan ells me'n prenen un fan repicar les campanes i la majordona mata un conill, per a celebrar-ho.

Quan jo en prenc un dels seus, vetllada literària al Centre i ball a la plaça.

Avui, precisament, a la tarda, ha de tenir lloc en el nostre camp una solemnitat de aquestes.

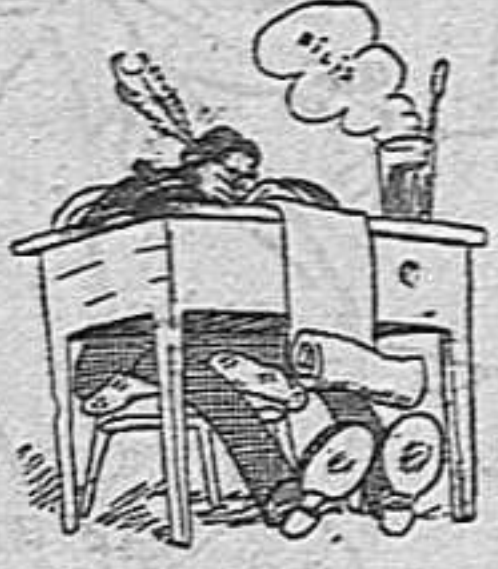
Solemnitat que és de celebrar doblement, perquè aquesta setmana, de la cova del fa-

natisme, n'he arrencat un parell de bessons.

Tenim al poble la «Cobla Moderna» i les sardanes s'alternaran amb balls agafats, com exemple de la nostra tolerancia i per a que rabii el senyor rector.

Si tenen gust en acompanyar-nos, ja ho saben, queden convidats».

ABEL ORTIGA

Un dia d'eleccions

l'única secció electoral del poble està domiciliada a la plaça, en uns baixos, sota'ls porxos, a casa de l'agutzil, entre les botigues de l'adroguer i de l'espardenyer.

La «mesa» s'ha constituït a les set en punt. Ningú ha faltat; el president, el secretari, els interventors dels diferents grups polítics, tothom puntual, al seu lloc, disposat a exercir el delicat ministeri i a respectar el compliment del més sagratíssim dels drets.

Per altra part, com que'ls electors de poble se lleven tots dematí i tenen això del vot per lo que és, per la més alta de les cíviques obligacions, resulta que de set a deu és l'hora de més tràfec en el temple de les clàssiques tupinades. Tres hores d'entrar menestrals i pagesos, amb la gorra en una mà i el paperet en l'altra... Ni un crit, ni una protesta, res que vagi a torbar la dolça pau d'aquella guerra política.

Allà a les deu passen per davant del col·legi electoral unes quantes dones, amb els rosaris als dits, que van a l'ofici.

—Apa, Andreu, que ja han tocat la darrera!

L'Andreu, que és un dels interventors regionalistes, segueix mansament a la dona i se'n va a missa, deixant un suplent al seu lloc.

Tots els altres, que formen la «mesa» constituïda, van desfilar també cap a l'església; tots menys l'interventor dels federals, que, en senyal de protesta contra l'obscurantisme, se fa portar un vermout amb olives. Amb olives per a poguer, després, tenir pinyols per a tirar-los al rector, quan surti de l'ofici.

De deu a una, l'afluència d'electors és migradeta.

A la una en punt, el dinar.

Al mig de la plaça han cuit el bè, un bè tendre i grassó que'ls ha enviat, com de costum, el candidat ric, el diputat de sempre, l'aspirant a eterna reelecció.

Allí, al portal mateix del col·legi, sota'ls porxos de la plaça, en una llarga taula improvisada amb quatre caixes de sucre que'ls ha deixat l'adroguer, allí té lloc l'opípar banquet.

Tots s'atipen de costelles de bè.

El mestre, per això, se menja el cap, perquè li agrada més; perquè diu que és la part més substanciosa i més intel·ligent de la bestia.

Tots s'atipen de bè, menys l'interventor federal, que «no vol res que vingui de la reacció». Ell s'ha fet dur el dinar de casa seva, i no més accepta dels companys una cullerada d'all-i-oli, perquè és símbol de fortlesa.

Després del bè, tortell, vi ranci, cafè i aiguardent.

En havent dinat se presenta el candidat ric. De dos kilòmetres lluny ja'l senten venir. El coneixen amb l'olor i amb la veu; amb l'olor de la benzina i amb la veu del corn de l'automobil.

L'auto arriba a la plaça com un mal esperit. Una munió d'homes i criatures el volten i el contemplen bocabadats. El diputat comença a repartir cigarros de quinze entre'ls electors. Amb els de la «mesa» s'excedeix. A cada un dels interventors, fins als dels partits contraris, els en dona dos, de purs, dos «Murias». Tots accepten l'obsequi, menys el federal. Aquest li diu: «Mercès, no fumo». Però això ho diu perquè prefereix un caliqueño amb honra a una breva amb vilipendi.

—Què tal marxa això?... Và bé?

—Ja ho crec. Sí, senyor. Molt bé!

—Guanyarem?

—Segur. No faltaria més!

Entre tant, el fill del mestre, un xicotet de nou anys, se'n va darrera l'auto, i, passant el dit per damunt la capa de pols enganxada al cotxe, escriu: «Biba Lerruta!».

El diputat se'n torna, car altres pobles l'esperen.

Ja no's presenta ningú més a votar; sols tres o quatre ressagats dels que fumen puro. Aleshores vota la «mesa».

I a les quatre en punt se verifica l'escrutini. L'escrutini és l'acte més trascendental de la jornada; és una cosa seriosa i formal, com una mística consagració. El recompte de vots se fa a peu dret, llistes en mà, i amb els ulls fets en l'urna, que alça el president amb la mateixa unció amb que un capellà aixecaria el pa dels àngels.

Durant aquest instant sacramental no's permeten rots ni males paraules.

El nom del vencedor queda proclamat. Els presents firmen l'acta, i el president i el secretari se disposen a portar-la a la població cap-de-partit. La tartana ja'ls espera.

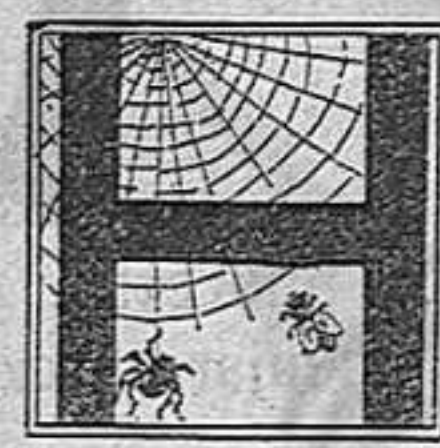
Mentrestant, els interventors se'n van a comentar la victòria o la derrota, cada un amb

El rector

Después i antes de administrar, en propiedad, el pan de los ángeles.

A cal «curandero»

ELA!

—Qui demana?

—Hi hà el Ton dels Pegats?

—No. Ha sortit a fer una visita. No pot tardar gaire a venir.

—L'esperaré una estoneta, si no us sab mal.

—No, home, no; seieu. I doncs, què us passa, Segimón? Que heu pres mal?

—Ca!, mestressa. És que'm sento unes punxades aquí al costat, que no sé què dimoni hi tinc.

—Per aquí als ronyons?

—No sé on cauen. Per aquí. La dona m'hi posa uns draps de ceba cuïta. Però ca!...

—Que ja us heu casat, Segimón?

—Vaia! Fa onze dies.

—Amb la viuda del Ganaça?

—No, ca!... Era massa madura, ja. Amb la Pauleta del Ranci, que no més té vint anys, i...

—Mireu, Segimón, ara puja el Ton.

—A veure què m'hi dirà.

***

—Veïam, noi, veïam. Què tenim de nou?

—Sinó que jo... Ja veureu, Ton...

—No'm diguis res. A veure la llengua. Dó-

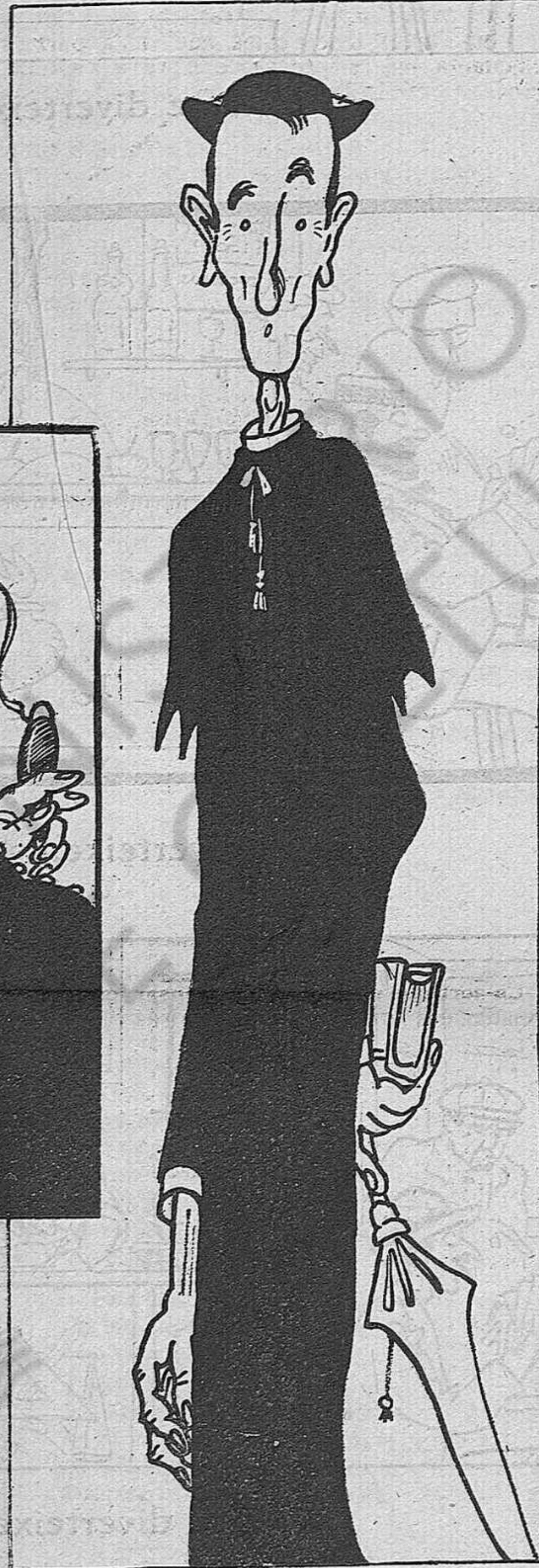
els del seu partit; els uns al Cafè de Dalt, els altres al Cafè de Baix. Allí es fumen el primer «Murias».

Al cap-de-vall de la jornada resulta, per això, que'l triomf és de tots. I és que tots han guanyat, poc o molt. Perquè'l bè del candidat ric era gros i n'hi ha hagut per a tothom. De les sobres, encara, l'endemà en menjaràn les respectives famílies. El faràn amb patatetes, beuran a la salut del cacic i es fumaràn l'altra breva.

Una sola excepció hi haurà: el federal.

JOAQUIM AYMAMI

El vicari

hauré despatxat al Segimón, i podré sentir la conversa.

—Ja'm costarà, aquest, de fer-li saltar les paraules. És molt sorrut.

—No t'amoïnis. Amb tres mitjos mots que digui, ja'n tindrè prou.

***

—Ho tens ben entès, Segimón?
—Tot se farà al peu de la lletra. Però, volem dir que...

—Quinze dies d'abstinència, aquesta borseta i una cullerada d'aquest *lisis*..., oli en un llum.

—Que Nostre Senyor us escolti. Quant val?

—Vaja, doneu-me'n un *durot*, de tot plegat.

—Teniu, i tantes mercès.

—No hi hà de què, home, no hi hà de què.

SILVESTRE ROQUEROL

REGLES

per a ajudar la missa

UNA revista preciosa, *El Mensajero del Niño Jesús de Praga*, publica, en son darrer número, unes regles per a ajudar la missa el bon escolà.

D'això de fer d'escolà en diu *ministerio de angeles*. Guau! guau! guau!

O el que escriu la tal revista és un tonto o és un embustero.

Nosaltres, que estíem molt als escolans, tal com són, és a dir, de la pell del diable, i al mateix temps som partidaris del mètode, tant com l'Ors, i més que en Xenius, anem a donar les regles d'ajudar missa, fetes per a un escolà, no per a cap àngel.

Se comença:

A la sacristia

I. S'arriba escabellat, suat i brut, de tant jugar a pilota, a saltar i parar, o a cavall fort, quan el mossèn fa una hora que l'espera.

II. Se li pren el manteu d'una revolada i es tira a terra.

III. Se li presenta, oberta, la capceta de les hosties i te n'omples d'elles les butxaques.

IV. Se li dona l'alba amb les mànegues al revés, i, quan hagi sortit de l'entrellat, se li aixeca per darrera i se li fa pam i pipa.

V. Se li presenta el cingol i es fa de manera que la vaga sigui fluixa i, si és possible, caigui. Se procurarà que l'alba pengi per darrera i s'aixequi per davant. (Això és de molt bon efecte i recorda les comares prenyades).

VI. Punxar el braç del sacerdot, amb una agulla, al col·locar-li el manipul.

VII. Fer-li bromes amb l'estola, estirant endavant i endarrera la mà, a l'oferir-li.

VIII. Jugar a braus amb la casulla, encara que sigui bisantina.

IX. Tornar a fer pam i pipa, i àdhuc botifarra, al ministre del Senyor, quan està girat d'esquena.

De la sacristia a l'altar

I. Sortir de la sacristia, o molt poc a poc o molt depressa; sempre amb aires de *torero*, fent l'ullet a les moces i ensenyant la llengua a les velles.

II. Escupir a la pica de l'aigua beneïta.

III. Al passar per davant d'un altar, fer com qui ensopega.

IV. Quan se trobi un capellà, ganyota que te crió.

V. A l'arribar a l'altar, besar la mà al capellà, deixant-hi molta escupina. Després, amagar el boneto ben fondo, que ni tu mateix el trobis.

VI. Tirar un pecic i un pinyol al company de glories i cansaments.

VII. Aixecar l'alba pel davant al capellà i ficar-hi el cap per sota. (El capellà't tirarà una coça).

Després, comença la missa.

REI!!!...

na'm el pols. Obre bé els ulls... Ja sé on tens el mal: als ronyons.

—Caratsus! És veritat.

—I t'hi sents unes punxades i un dolor que't doblega.

—La massíssima, Ton!

—I ja sé de què't *pervé*, tot això. Que tens algún romanço per allà, a aquelles masies?

—Dimoni! Quin cop d'ull teniu, Ton! M'he casat, fa poc.

—És igual, per lo que jo vull dir. Ja sabem el mal, i veurem de posar-hi remei. Deus tenir la dona jove, eh?

—Quin home! Tot ho endevina! Són pitjor que un metge!

—No tant, home, no tant. Espera't un xic, que't faré un bon remei, i no t'espantis.

***

—Mundeta, arregla una borsa de càmfora i una ampolla d'aigua amb quatre gotes d'aquesta ampolla.

—Desseguida. Al recidor t'espera el Cisco de la Laia.

—No surtis fins d'aquí a dos minuts, que

L'autoritat esca del desordre

UASI cada tarda, desde que's declarà la vaga de teixidors, baixava, Rambla avall, una manifestació d'obreres. Passaven seriosament, conversant, anaven fins al Govern Civil, exposaven lo que tenien per convenient i s'entornaven pel mateix camí.

Apenes si el pas d'aqueixes obreres despertava la curiositat pública. Cinc, deu, quinze minuts de desfílada un poc pintoresca i aprés la normal animació de sempre; el plàcid circular dels ciutadans i de veïcols; tan plàcid i tan normal que ningú hauria dit que en la nostra ciutat s'hi estés desenrotllant una vaga formidable.

Però heusaquí que l'autoritat, amoinada per aqueix anar i venir de dones i per aqueix rebre comissions cotidianament, té el mal punt de llençar la policia al pas de les manifestantes. Adeu tranquil·litat, adeu ordre; ja tenim la Rambla convertida en formiguer, interrompuda la circulació, produint-se agrupaments i altres manifestacions desagradables.

Les treballadores, dividint-se en petits escamots, per a juntar-se un poc més enllà, fan interminable la feina de la policia. Cada quatre dones obliguen a maniobrar a una companyia de polissos i com que'ls reben amb xistos, els tranzeunt els ródegen, àvids d'oír i presenciar aquells passos de comedia improvitzats. Als de policia la sang se'ls hi encén; volen detenir a les atrevides, però's troben que no es pas fàcil distingir a una obrera vaguista d'una menestrala vagabonda.

Això fa creixer el xibarrí, i, com el bon poble barceloní es aficionat a la gatzara, la Rambla pren l'aspecte de un diumenge de Carnestoltes.

S'entaulen diàlegs edificants, discusions pintoresques, i no són pas precisament les galtes femenils les que s'enrogeixen amb més esclat, els de la policia secreta van vermells de cutis com uns perdigots i els quefes treuen foc pels queixals.

Quan no queden vaguistes en part del món, encara una gentada compacta segueix a la ronda d'agents governatius, per a no perdre possibles episodis d'una persecució còmica. I allavors són els agents, seguits dels curiosos, els que logren organitzar una manifestació imponent, a lo llarg de nostra cèntrica via, mentres, per lo que pugui succeir, unes formidables files dels d'ordre públic baixen, una a cada costat, arrán de les acerces.

Els balcons, les portes de les botigues, xacateries i cafès, són plens de ciutadans que fan comentaris.

La nostra autoritat civil s'ha ben lluit. Ha llençat contra les dones de fàbrica lo bo i millor de la seva ost, sense pensar que la toguerdia i la llengua femenil eren invencibles i que anava a posar en ridícol la marcialitat dels seus agents i armar una pertorbació allí on fins ara no hi havíem vist més que una desfílada pintoresca.

Suposem que les dones teixidores persistiran en passejar-se per les Rambles i que'l nostre Pons Pilat també insistirà amb les seves ordres per a que'ls cafès i horxateries tinguin una major aflluència de parroquians, àvids d'un espectacle nou.

BARCELONA ha sigut presa militarment. Com a mida de precaució, per nostres vies i places s'hi han instal·lat peces d'artilleria, ametralladores, regiments i escuadrons. La vaga de teixidors ha donat ocasió a una gran parada i els cors burgesos s'han tranquil·litat un poc al veure el poder de que disposen, si per cas venia la revolta. Per altra part, el cúmul de forces ha fet extremir a certa gent donada a malfiar-se de les aparencies. Quan els goços lladren, alguna cosa senten. Doncs, no. Per ara ja hem vist que tots els símptomes revolucionaris s'han reduït a aixuiar a alguna esquirola o fer-li ensenyar les vergonyes a copia d'esgarrapades.

Contra aqueixos desmans, l'estat de guerra latent no hi té res que veure.

Però s'haurà ensajat una mobilització, s'haurà produït un efecte, no sabem si saludable o excitant.

Cal regonèixer, de totes maneres, que hi hà fets inevitables i que, així, certs noms i certes personalitats un poc oblidades, hauràn tornat a pendre relleu i a circular per les planes dels periòdics, que és, en definitiva, lo que's tractava demostrar.

Mentrestant alguns estimats confreres nostres ja han rebut les carícies de la Llei de jurisdiccions (lo qual lamentem sincerament) i això, tal volta, també era una necessitat que's feia sentir per a millor honra i gloria del qui sigui.

A l'arribar aquí ens ha agafat una lleugera esgarrifança.

Ha sigut detingut i empresonat, a França, un constructor d'aeroplans que tenia part en cinquanta mil empreses; comprava castells, fundava premis d'aviació, tenia varies amigues alegres i elegants, i gastava, anyalment, en aquestes gresques, tres mil·lions de francs.

No és que aquest subjecte—que, com a bon constructor d'aeroplans, se veu que era un aucell que volava molt alt—hagi sigut engarjolat, precisament, per mal gastador, sinó perquè'ls mil·lions que gastava no eren seus.

—I això que té que veure!—diràn alguns.

Tampoc són seus els mil·lions que gasta'l nostre govern i, mal grat això, no és fàcil que'l veiem a la Mòdel.

Segons els socialistes, tothom qui treballa té dret al producte íntegre del seu treball.

Producte íntegre del treball?

Entesos! Vol dir que'l qui construeix un parell d'espardenyes—o un altre objecte tangible qualsevol—el dia que'l parell se vengui, descomptant el cost dels materials i el tant que li correspon per desgast d'eines, lloguer, contribució, gas, etc., lo que sobri té d'anar a parar íntegrament a la butxaca del constructor.

Es a dir, íntegrament, no encara.

Perque, el dependent que faci la venda d'aquell objecte, i el carro, carretó o aprenent que'l porti al domicili del comprador, tots aquests agents quin treball és difícil precisar amb exactitud, quin producte n'han d'obtenir i d'on s'ha de treure? Quin tant per cent de dret just els correspon sobre l'objecte construït?

Per aquí vindran les raons.

La sort que'ns aconsola el pensar que atortunadament nosaltres ni els nostres fills no les veurem.

Llegim que dos-cents veïns de Cuevas de Vera, població d'Almeria, han marxat cap al Brasil, deixant la població quasi deserta.

Duen que la miseria és gran, i acordaren emigrar en vista de l'impossibilitat de trobar medis de vida.

Els tontos!...

S'haguessin ficat a la Duana de Sevilla!...

Allà, en un any i amb un xic de despreocupació, s'haurien pogut ficar 180 mil medis a la gorra, com han fet alguns empleats que's trobaven estiuellant tranquil·lament, i han hagut d'interrompre l'estiuell per mor d'alguns xerraires i envejosos.

«Quien se va de Sevilla pierde su silla» deia el «efran».

I «aquell que va a Sevilla s'omple l'ermilla», haurà de dir-se d'ara endavant.

Diàleg que publica *L'Asino*, al peu d'una intencionada caricatura:

Jesús.—Soldat: tu has donat la mort a molts germans teus; tu has violat les seves dones, martiritzat els seus fillets, robat els seus tresors, destruït les seves terres... Es que no tens religió?

Soldat.—T'equivoques; precisament ne soc molt, de religió.

Jesús.—De quina religió ets?

Soldat.—Soc cristià.

Jesús.—Cristià?... Crist va dir: «Tu no mataràs; tu no faràs als altres lo que no vulguis per a tu; estimaràs al pròxim com a tu mateix; tots els homes són germans...»

Soldat.—Se veu que no coneixes el cristianisme com el coneixem nosaltres per les prediques de l'església. Tu deus esser un heretge, un antimilitarista... Si no te'n vas del meu davant, t'engego un tret en nom de Crist!

RESTAURACIONS

PER al que vulgui fer broma, no hi hà com els diaris seriosos.

—Oh, la serietat!

Sota aquesta capa pot fer-se la riota a la Religió, a la Monarquia, a la Justicia, a la Família, a Déu i a sa mare.

Mireu, sinó, *Las Noticias*. Ningú ens negarà que *Las Noticias* és un diari dels més seriosos, i mireu què diu en el número del dia 30 de juliol:

«En el despacho del alcalde han sido colocadas las butacas y sillas suplementarias, así como una mesita que forma juego con éstas, resultando muy elegantes.

»El retrato de su majestad el rey, que está en el despacho, ha sido restaurado, añadiendo el artista bigote a don Alfonso, que no lo tenía antes.»

Eh? que tal això del bigoti reial? El dia que a don Alfons li passi per la berretina deixar-se unes patilles de contrabandista, en Collasso tornarà a enviar recado a cal pintor per a que les hi col·loqui com si fossin de can Cebado.

Que S. M. se les treu? Doncs, ve l'artista i l'afaita.

Si jo fos d'aquest pintor, posaria un rètol que digués:

Fulano de Tal
«Coiffeur - Peintre»
Proveedor de la Real Casa.

Els dissidents

Al discuti un fet polític, o al votar-se alguna llei, del criteri del seu quefe discrepen públicament i, en aquesta discrepància trobant-hi el cercat pretext, formen una capelleta uns quants senyors mal-contents.

La seva actuació es limita a dir mal, contínuament, d'aquells que, fins allavors, tingueren per amics seus.

Els troben totes les tàres, els retreuen tots els fets. Els purs, els incorruptibles i els immaculats són ells; els altres són una colla d'atrevids concupiscents, sense cap criteri fíco que respongui als nostres temps; un penjoi de banderetes que's mouen segons el vent; que tenen tot lo que toquen en perpetu desgavell; no escolten cap advertència i es fan de cos amb les lleis.

Amb tot, malgrat el llenguatge d'aquests senyors dissidents, si, provocant-se una crisi, nou ministeri es formés, i la meitat de les gangues les repartissen entre ells, allavors, canviaria la cosa completament.

Farfen les paus a l'acte, i el govern que així es formés, fóra un govern de primera que ho faria tot molt bé.

VERDUM

PER notícies arribades fa poc de Campllonch, se sab que'l cèlebre *Pi de les tres branques* acaba d'assecar-se completament.

Això haurà trastornat de debò als catalanistes de l'«Unió», com si ho veges-sim.

Però, ja ho diu el refrà: «Quan Aquell tanca una porta, n'obra una altra».

El senyor Martí i Julià ha descobert que al

costat mateix del vell arbre n'hi ha nascut un de nou; un altre pi que, segons diuen, creix també amb la mateixa forma i magestat que'l que fins ara han venerat els reconsegats catalanistes.

Coincidència?
No. Símbol vivent. Es l'ànima catalana que no pot morir mai.

Que se n'apunti una de bona, el bisbe de Vich.

Per què?
Perque està molt bé això que ha fet d'enviar circulars a tots els rectors, recordant-los que està prohibit vendre's els objectes artístics i arqueològics de les esglésies.

Lo que es que, en alguns punts, la circular haurà arribat una mica a misses dites.

Perque són molts els aixerits rectores que fins el Cor de Jesús se pulirien, si un anglès els ne prometia tres pessetes.

Tots els generals en quefe de les forces balmàniques han començat ja la desmobilització de les tropes.

Al revés del general en quefe de les forces de Catalunya.

Que ara es quan comença a mobilitzar-les.

Escriuen d'Alhucemes que'ls moros d'aquelles platges han robat gran quantitat de llaines de llet condensada, procedents del creuer «Concha», embarrancat.

Ara sí que serà qüestió d'acabar prompte amb la guerra.

Es clar. No seria pas jo que m'hi fes a tiros. Perque... amb la llet que tindran...

Els pobres tradicionalistes acaben de perdre un ferm puntal amb la sobtada mort del coronel carlí, conegut per *Socas*.

No cal plorar ni desesperar-se, per això. En aqueix partit rail!
De *soques* encara n'hi queden bastantes.

S'estàn fent treballs per a que, dintre de poc, la popular Bernadeta, de Lourdes, siga canonitzada.

Tants recados.
Aqueixos dies, gracies als governants previsors que disfrutem, els barcelonins ho havem sigut tots, de *canonitzats*...

O plens de canons, que es igual.

En Palaudaries và a confessar-se per primera vegada.

—Jo ja li contaria els meus pecats diu al pare confessor—però no sé com començar.

—Veiam, ja t'ajudaré,—fa el mossèn.—Comença pels manaments de la llei de Deu. Quants són els manaments de la llei de Deu?

—Ah, això no sab?... Vagi al diable, doncs!... No vull confessar-me amb un capellà tant ignorant.

ANAGRAMES

I
Total fes-me'l favor de cosir-me la *tot*.

E. LAPEDRA

II
Pel sant de la pubilla de l'Eudalt la *tot* que és bona amiga, seguint costum antiga un plat de *tot* li feu com a regal.

JOAN ANTICH PUQUÍ

JEROGLÍFICS

I

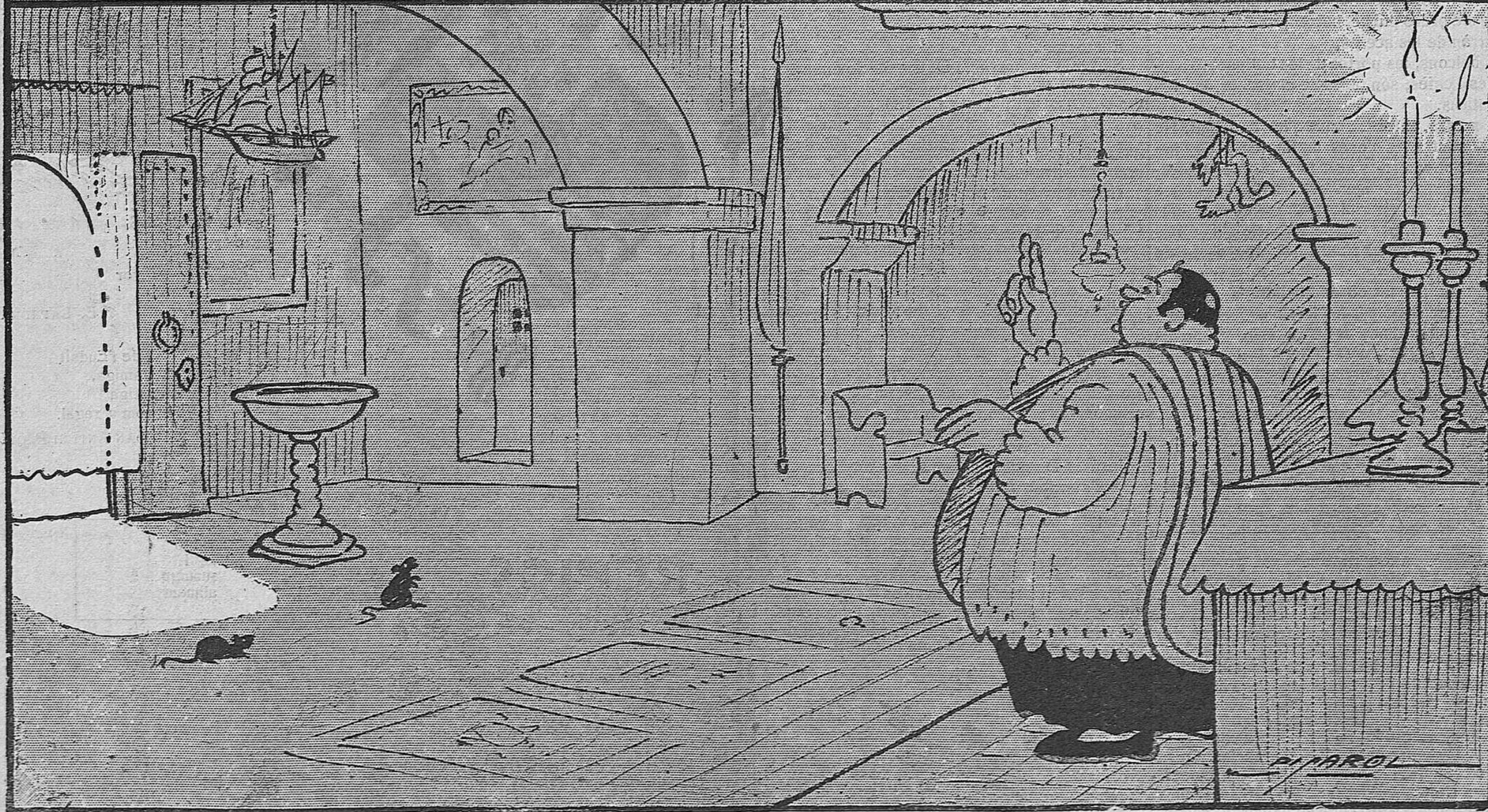
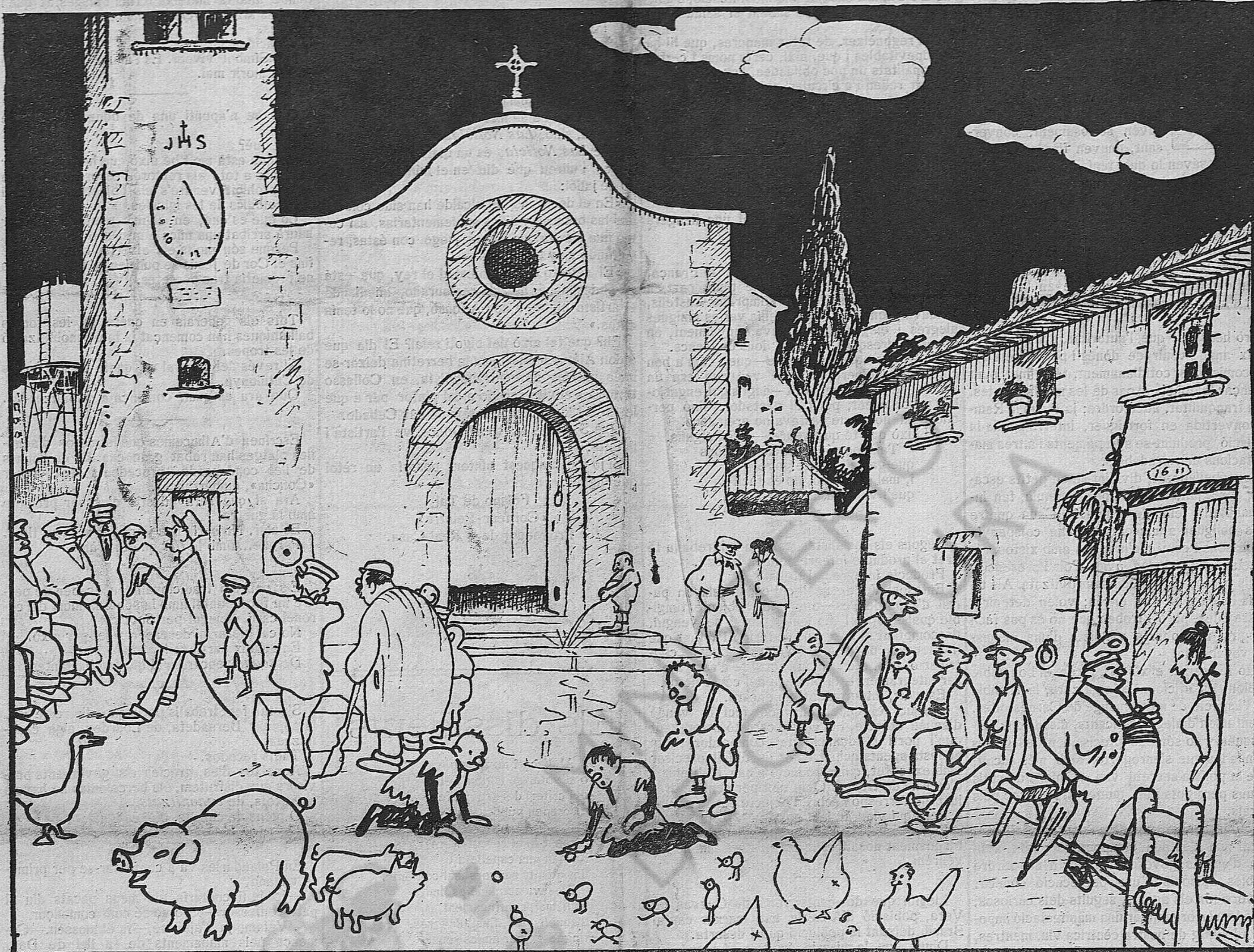
100
I
més
aliment

II

Vocal Nom d'home
Espanya

A. B. (a) *Lo Rector de Vallfogona*

La religiositat als pobles

Cara i creu
de la missa de deu